

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสบการณ์การติดยาเสพติด ตั้งแต่แรกเริ่มติดยาถึงการเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษา ด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการและสัมภาษณ์ระดับลึกเป็นวิธีการหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัยเสนอเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ก. ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างและข้อมูลประสบการณ์ผู้ติดยาเสพติดประเภทยาบ้า ก่อนเข้าสู่การบำบัด

ข. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประสบการณ์ผู้ติดยาเสพติดประเภทยาบ้าก่อนเข้าสู่การบำบัด ประกอบด้วย 3 ประเด็น ดังนี้

1. การดำเนินชีวิตก่อนเสพยาเสพติด ซึ่งจะมุ่งสนใจใน 2 ประเด็น ดังนี้

1.1 สภาพทางสังคมและสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างในด้านการดำเนินชีวิตส่วนตัว ครอบครัว สังคม และการประกอบอาชีพการงาน

1.2 เหตุและปัจจัยที่นำไปสู่การติดยาเสพติด

2. กระบวนการในการดำเนินชีวิตของผู้ติดยาเสพติด โดยจำแนกศึกษา 2 ประเด็น คือ

2.1 สภาพทางสังคมและสิ่งแวดล้อมในการดำเนินชีวิต

2.2 การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและการปรับตัว

3. กระบวนการที่นำมาสู่การบำบัด ประกอบด้วย

3.1 จุดหักเหที่นำมาสู่การรักษาบำบัด

3.2 ปัจจัยที่ทำให้ตัดสินใจเข้ารับการบำบัด

ก. ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างและข้อมูลประสบการณ์ผู้ติดยาเสพติดประเภทยาบ้า ก่อนเข้าสู่การบำบัด

1. ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้เสพยาเสพติด ในโรงเรียน วิทยาลัยพลเมือง ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 5 คน ซึ่งมีข้อมูลเบื้องต้น คือ ทั้งหมดเป็นเพศชาย มีช่วงอายุ 18–40 ปี ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีสถานภาพโสด และหย่าใกล้เคียงกัน มีอาชีพส่วนใหญ่เป็นลูกจ้าง ระยะเวลาที่เสพยาบ้า 1–3 ปี สาเหตุที่ใช้อย่าง

มีทั้งตามเพื่อนและใช้เพื่อการทำงาน และส่วนใหญ่เคยถูกดำเนินคดี 1 – 5 ครั้ง ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ใช้ยาเสพติด ที่มารับการบำบัด

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน
เพศ	
ชาย	5
อายุ	
18 - 25 ปี	2
25 - 40 ปี	3
ระดับการศึกษา	
ประถมศึกษา	3
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	1
อุดมศึกษา	1
สถานภาพสมรส	
โสด	3
หย่า	2
อาชีพก่อนใช้ยาบ้า	
ลูกจ้าง	4
กำลังศึกษา	1
ระยะเวลาที่ใช้ยา	
1 - 3 ปี	5
สาเหตุการใช้ยาบ้า	
ตามเพื่อน	3
ใช้เพื่อการทำงาน	2
จำนวนครั้งที่ถูกดำเนินคดี	
ไม่เคย	1
1 - 5 ครั้ง	4

2. ข้อมูลประสบการณ์การดำเนินชีวิตของผู้ศึกษาเสพติด

จากการที่ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ ผู้ใช้ยาเสพติดซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 5 คน มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องของตัวอย่างแต่ละคนซึ่งเป็นชื่อสมมุติ ดังนี้

คนที่ 1 นายสายันต์

เพศชาย อายุ 35 ปี มีอาชีพรับจ้างฆ่าสุกร สถานภาพโสด อาศัยอยู่ในบ้านเช่าคนเดียว ในแหล่งชุมชนแออัด บริเวณหน้าโรงฆ่าสัตว์ หน้าที่การทำงาน คือ ทุบหัวหมูก่อนการฆ่าชำแหละ โดยในแต่ละวันต้องทำ 10 - 15 ตัว ต่อวัน สภาพการทำงาน จะใส่กางเกงในตัวเดียว เนื่องจากสภาพร่างกายจะต้องเปียกอยู่ตลอดเวลา ในการทำงานไม่ได้พูดคุยกับใคร เพราะต้องแข่งกับเวลาที่จะต้องให้เสร็จทันส่งจำหน่ายในตลาดสด หลังจากส่งเนื้อหมูที่ชำแหละแล้ว จะต้องไปจับหมูที่ฟาร์มเพื่อรอการชำแหละต่อไปในวันรุ่งขึ้น สภาพการทำงานจะเป็นเช่นนี้ทุกวัน ยกเว้นวันพระที่โรงฆ่าสัตว์จะปิด กิจกรรมที่สายันต์ต้องทำเป็นประจำทุกวัน คือ เริ่มเตรียม และชำแหละหมูตั้งแต่เวลา 13.00 - 04.00 น. ของวันรุ่งขึ้น หลังจากนั้น เวลา 04.00 - 08.30 น. ต้องออกไปจับหมูที่ฟาร์มมาเตรียมไว้สำหรับวันต่อไป หลังจากเลิกงาน จะหาอาหารรับประทาน และอาบน้ำพักผ่อน และตื่นตอนเที่ยงเพื่อกินอาหารและเตรียมตัวทำงาน ค่าจ้างแรงงาน จะได้รับเป็นวันที่มาทำงาน โดยจะออกเป็นงวดทุกวันพระ (7-8 วันต่องวด) ซึ่งเป็นวันหยุดด้วย การศึกษา จบชั้น ป.6 สามารถอ่านออกและเขียนได้ดี

ตัวอย่างคำสนทนากับผู้วิจัยในประเด็นที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัย: พูดถึงงาน ลองเล่าให้ฟังได้ไหมว่า เป็นอย่างไรบ้าง

นายสายันต์ : ผมก็ทำงานที่โรงฆ่าสัตว์ครับ ใกล้เคียง ๆ บ้านผมนี่แหละครับ งานก็เริ่มประมาณ บ่าย ๆ ก็เตรียมหมูที่จะชำแหละ ก็เตรียมตั้งแต่เมื่อวานครับ ไปจับหมูมาขึ้นรถ ใส่ถาดมาบางทีเจ้าของหมูเขาก็มาส่งเอง เอามาล้างทำความสะอาดก่อน แล้วก็ใช้ค้อนไม้ทุบหัว แล้วใช้มีดปาดคอ หากระมัดระวังเลือกไว้ แล้วก็แขวนชำแหละแยกเนื้อเป็นส่วน ๆ เครื่องในด้วย พวกไส้ ก็ต้องรีดเอาซีสออก ทำความสะอาด จะแยกเป็นส่วน ๆ จนเหลือแต่กระดูก ก็กองไว้ต่างหาก ขายได้เหมือนกัน ตอนทำงานผมต้องนุ่งกางเกงในตัวเดียว เพราะต้องเปียกตลอด ไม่อายหรอกครับ เพราะทุกคนก็ใส่เหมือนกันหมด กว่าชำแหละหมู 10 - 15 ตัว เสร็จ ก็พาเข้าไปตีสองกว่า แล้วก็แยกเนื้อส่วนต่าง ๆ ใส่ถุงเอาไปส่งที่ตลาด เสร็จแล้วก็มาแต่งตัวไปจับหมูที่เล้า เล้าแก่เขาจะพาไปเอง กว่าเสร็จจริง ๆ ก็แปดโมงกว่า แปดโมงครึ่ง แล้วก็กลับมาอาบน้ำหาอะไรกิน แล้วก็นอน เป็นอย่างนี้ทุกวันแหละครับ

ผู้วิจัย : แล้วมีวันหยุดไหนครับ แล้วได้เงินเดือนเท่าไร

นายสาขันธ์ : ก็หยุดทุกวันพระครับ เขาไม่เช็ดหมูกัน โรงฆ่าสัตว์ปิด ก็จะได้ไปเที่ยวบ้าง กลับบ้านบ้าง บางทีกินนอนอยู่บ้านเฉย ๆ ส่วนเงินเดือน แต่ละเดือนก็ตก 6 - 7 พันบาท พออยู่ได้

ผู้วิจัย : แล้วสาขันธ์เรียนจบชั้นอะไรครับ

นายสาขันธ์ : จบ ป.6 ครับ บ้านผมไม่มีใครเรียนต่อกันเลยครับ พ่อกับแม่ไม่มีปัญญาส่ง แต่ผมก็พอใจครับ ความรู้แค่นี้ เงินเดือนแค่นี้ จะเอาอะไรมา แค่งพอยู่สบาย ๆ ก็พอแล้วครับ

ผู้วิจัย : แล้วเรื่องยาบ้าใช้มากี่ปีแล้วครับ

นายสาขันธ์ : ก็ 3 ปีกว่าครับ ที่ใช้เพราะเพื่อนที่ทำงานด้วยกันมันชวน แล้วช่วงนั้นอายุก็ขึ้นเลข 3 แล้ว ไม่แข็งแรงเหมือนหนุ่ม ๆ ก็กินแล้วมันขยันครับ ไม่เหนื่อย เพราะงานที่ผมทำมันต้องแข่งกับเวลา ซ้ำไม่ได้เดี๋ยวลงหมูไม่ทัน แล้วต้องใช้แรงมาก เคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา แต่พอเสร็จงานแล้วนี่หลับเป็นตายเลยครับ

คนที่ 2 นายวรกิจ

เพศชาย อายุ 30 ปี มีอาชีพเป็นลูกเรือประมงออกหาปลาในทะเล สถานภาพ หย่าร้าง หลังจากอยู่กินกับภรรยาได้ 5 ปี แต่ไม่มีลูกด้วยกัน สภาพความเป็นอยู่ อาศัยอยู่กับครอบครัว ประกอบด้วย ย่า พ่อ แม่ พี่สาว 2 คน น้องสาว 1 คน หลานชายอายุ 7 ขวบ 1 คน อยู่ในชุมชนชาวเล สภาพบ้านเป็นเพิงปลูกเองอยู่ติดทะเล พื้นยกสูง หลังคามุงสังกะสี โดยปลูกโล่ง ๆ ไม่มีห้อง ภายในบ้านมีครัวอยู่บริเวณชานบ้าน มีโทรทัศน์ ตู้เย็น วิทยุ และเครื่องนอนเก่า ๆ โดยมีห้องน้ำแยกจากตัวบ้านไปต่างหาก โดยทุกคนอาศัยหลับนอนอยู่ในบ้านเดียวกัน สภาพของชุมชนดูแลอัด บ้านแต่ละหลังปลูกติด ๆ กัน ลักษณะการทำงาน นายวรกิจ มีอาชีพเป็นลูกเรือประมงขนาดเล็ก ออกหาปลาคราวละ 2 - 3 วัน โดยเดือนหนึ่ง จะออกหาปลา ไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับสภาพอากาศ ถ้ามีคลื่นลม พายุก็ออกทะเลไม่ได้ ทำให้รายได้ดี แต่ไม่แน่นอน ถ้าวันไหนจะออกทะเลได้ก็จะมาบอกให้เตรียมตัว โดยจะออกจากฝั่งในเวลาเย็น โดย นายวรกิจ มีหน้าที่ปล่อยและ ภู่อวน แกะปลาจากอวน ถัดปลา และเข้าตู้เย็น และกลับเข้าฝั่งในอีก 2 - 3 วัน โดยจะขึ้นเรือที่สะพานปลา ขนปลาขึ้นสะพาน อุปกรณ์ต่าง ๆ และรับเงินจากไค้กั้ง จากนั้นจะกลับบ้านเพื่อนอนพักผ่อน เพื่อรอขึ้นเรือในเที่ยวต่อไป การศึกษา จบชั้น ป.6 สามารถอ่านและเขียนได้พอใช้

ตัวอย่างคำสนทนากับผู้วิจัยในประเด็นที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัย : แล้วภายในบ้านเป็นอย่างไบ้างครับ ผมหมายถึง ความสัมพันธ์กับบุคคลในบ้านนะครับ

นายวรกิจ : ก็ดีครับ ดีกันทุกคน ไม่ค่อยมีปากเสียงกัน นอกจากพ่อกับแม่ก็มีบ้าง พ่อเขาขี้บ่น แม่ ขี้รำคาญ ชอบเถียงกัน ขึ้นแล้วครับ ส่วนพี่ ๆ น้อง ๆ ก็รักกันดี ต่างคนก็ต่างทำมาหากิน

ผู้วิจัย : แล้ววรกิจละครับ มีแฟน หรือยัง

นายวรกิจ : เคยมีครับ แต่ตอนนี้เลิกกันแล้ว เลิกกันได้ 2 ปีแล้ว เคยอยู่ด้วยกันมา 5 ปี ได้กันตั้งแต่ผมอายุ 23 ปี เขาอ่อนกว่าผม 2 ปี ตอนแรก ๆ ก็ราบรื่นดีครับ ตอนช่วง 3 ปีหลังนี้เขาไปทำงานโรงงานแถวมาบตาพุด ก็ไม่ไถลครับ ไปเช้า เย็นกลับ พอหลัง ๆ นี้เขาไม่ค่อยกลับไปค้างบ้านเพื่อน เขาบอกว่านั่งรถทุกวันเปลืองค่ารถ ผมเองก็ออกเรือบ่อย ไปที 2 - 3 วัน ก็เลยไม่ค่อยได้เจอกัน เขาก็มีสังคมของเขา นานเข้าก็อยู่ด้วยกันไม่ได้ ก็ยังคิดที่ไม่มีลูกด้วยกัน แต่ถ้ามีอาจจะไม่เลิกกันก็ได้ ได้ข่าวว่าตอนนี้เขามีแฟนใหม่แล้ว ก็คนที่ทำงานที่เดียวกันนะแหละ ส่วนผมตอนนี้ยังไม่คิดจะมีใหม่ ไม่อยากมีภาระ

ผู้วิจัย : แล้วกับคนอื่น ๆ ละ เป็นอย่างไรบ้าง เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงาน พวกนี้

นายวรกิจ : เพื่อนบ้านก็พอพึ่งพาอาศัยกันได้ครับ ช่วยกันเฝ้าบ้านบ้าง ก็อย่างที่คุ้นเห็นบ้านมันไม่มีฝา เห็นกันหมด ใครมีข้าวของอะไร แต่ไม่เคยหาย ช่วย ๆ กันดู ส่วนใหญ่เพื่อนบ้านก็เหมือนกับผม คือบางบ้านก็ยังออกเรือเล็กกันอยู่ ลอบปูบ้าง ไคหมักบ้าง ก็พออยู่ได้ บางคนก็รับจ้างเหมือนผม ออกเรือที่สองสามวัน บางคนก็ออกเป็นอาทิตย์ เป็นเดือน ไปไกล ๆ ถึงเขมร ถึงอินโดฯ โน่น แต่ผมไม่เคยละ ไปไกล ๆ เสี่ยง ห่วงบ้านด้วย มีแต่ผู้หญิง กับคนแก่ เด็กด้วย เขาก็ดีกับผมทุกคนนะ ไม่เคยทะเลาะเหวอะแ้วกัน ส่วนเพื่อนร่วมงานก็ เพื่อนที่ลงเรือด้วยกัน ก็คนแถวนี้แหละครับ เพื่อน ๆ กันทั้งนั้น

คนที่ 3 นายจรัญ

เพศชาย อายุ 22 ปี สถานภาพโสด โดยอาศัยอยู่กับแม่และพี่สาว รวม 3 คน พ่อเสียชีวิตแล้ว ประกอบอาชีพเป็นช่างอลูมิเนียม และกระจก ซึ่งมีน้ำเป็นเจ้าของร้าน และกินอยู่อาศัยที่ร้านอลูมิเนียมแห่งนี้ สภาพเป็นตึกแถว 2 คูหา สองชั้น ชั้นล่างเป็นที่ทำงานและที่เก็บอุปกรณ์ ชั้นบนเป็นที่พักอาศัย แม่และพี่สาวมีอาชีพขายอาหารตามสั่ง อาศัยอยู่ในบริเวณตึกแถวใกล้เคียงกันมีฐานะปานกลาง โดยภารกิจในแต่ละวัน คือ จะตื่นเช้ากินอาหาร และทำงานในร้าน เช่น มั่งลวด ตู กระจก และในบางวันก็จะออกไปติดตั้งงานนอกร้าน ลักษณะงานทำสบาย ๆ เรื่อย ๆ โดยน้ำให้เป็นผู้ช่วยช่าง คอยยกของและตัดอลูมิเนียมตามคำสั่ง แต่ยังไม่สามารถประกอบเองได้ทั้งหมด รายได้เป็นค่าแรงรายเดือน มีค่าล่วงเวลาให้ เดือนหนึ่งประมาณ 6,000 - 7,000 บาท โดยจะออก 15 วัน ครั้ง โดยงานจะหยุดวันอาทิตย์หนึ่งวัน โดยหลังเลิกงานบางวันก็ไปช่วยร้านอาหารตามสั่งแม่เก็บล้าง แต่บางวันก็ขี่รถมอเตอร์ไซด์ ไปเที่ยวกับกลุ่มเพื่อนที่พัทยา การศึกษาเรียนอยู่ในระดับ ปวช. ปี 2 แผนกก่อสร้าง แต่ต้องออกจากเรียนเนื่องจากโรงเรียนจับได้ว่าใช้ยาเสพติด และได้ตกเรียนหลายครั้งแต่ยังไม่เลิก จึงให้ออก ทางบ้านพาไปบำบัดที่บ้านพุนศรี 1 ครั้ง และที่สถานบำบัดในกรุงเทพ ฯ 1 ครั้ง แต่ไม่สามารถเลิกเสพยาได้

ตัวอย่างคำสนทนากับผู้วิจัยในประเด็นที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัย : คิดยามากี่ปีแล้วครับ

นายจรรย์ : ยาวอะไรครับ ถ้ายาบ้าก็ 2 ปี ถ้ายาอย่าง ๆ ก็หลายปีแล้วครับ

ผู้วิจัย : ยาอื่น ๆ นี่มีอะไรบ้างครับ

นายจรรย์ : ก็พวก กัญญา ยาอี ยาเลิฟ พวกนี้ครับ

ผู้วิจัย : แล้วเคยถูกจับไหมครับ

นายจรรย์ : เคยครับ 5 ครั้งแล้วครับ ทุกครั้งแม่ไปประกันตัวออกมา

ผู้วิจัย : รู้ไหมครับว่ายาบ้าอันตราย

นายจรรย์ : ผมรู้ทุกอย่างแหละครับ ว่ามันอันตรายอย่างไร ไข้มากร ๆ ก็ทำลายสมอง คุ้ม
คลัง เห็นภาพหลอน คิดว่าจะมีคนมาทำร้าย จับตัวประกัน

ผู้วิจัย : แล้วไม่กลัวหรือครับ

นายจรรย์ : นิดหน่อยครับ แต่อยากลองดู

คนที่ 4 นายนิวัฒน์

เพศชาย อายุ 19 ปี สถานภาพโสด เป็นลูกชายคนเดียว อาศัยอยู่กับบิดามารดา
ฐานะทางบ้านดี อาศัยอยู่ในบ้านหลังใหญ่ พื้นที่ ประมาณ 100 ตารางวา สภาพบ้านโดยทั่วไป
แสดงถึงฐานะการเงินที่ดี พ่อทำงานเป็นผู้บริหารในบริษัทน้ำมันแห่งหนึ่งในชลบุรี แม่เป็นแม่บ้าน
ด้วยความที่เป็นลูกคนเดียวทำให้พ่อแม่ตามใจมาก มีเงินให้ใช้ไม่ขาดมือ ขณะนี้เรียนอยู่ชั้นปีที่ 1
มหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่งในกรุงเทพฯ โดยอยู่หอพักใกล้กับมหาวิทยาลัย โดยปกติจะกลับ
บ้านทุกเสาร์ - อาทิตย์ แต่ช่วงระยะหลังไม่ค่อยได้กลับบ้าน มีแฟน เป็นเพื่อนที่เรียนด้วยกัน
สถานะทางครอบครัวดี นายนิวัฒน์ มีกลุ่มเพื่อนที่สนิทกันตั้งแต่สมัยมัธยมไปเรียนด้วยกันที่
มหาวิทยาลัยนี้ และได้เพิ่มสนิทเพิ่มอีกหลายคนในกลุ่ม ที่มีฐานะทางการเงินดี และชักชวนให้ไป
เที่ยวตามแหล่งสถานบันเทิงของวัยรุ่นหลายแห่งเป็นประจำ จนคิดเป็นนิสัย ถ้าไม่ออกไปเที่ยวตาม
แหล่งสถานบันเทิง ก็ไปจัดงานเลี้ยงที่หอพักของเพื่อนในกลุ่ม หมุนเวียนกันไป ในระยะหลังเพื่อน
ชวนให้ใช้ยาอี เพื่อจะได้สนุกขึ้น และพัฒนามาใช้ยาบ้า ผลจากการที่เที่ยวกกลางคืนบ่อย ทำให้ขาด
เรียนเป็นประจำ แฟนขอร้องให้เลิกเสพยา และให้หันมาเรียนตามปกติ ทำให้ทะเลาะกับแฟนบ่อย
จนแฟนทนไม่ไหวบอกพ่อแม่ของนายนิวัฒน์ และบอกเลิกเป็นแฟน พ่อแม่ของนายนิวัฒน์ จึงนำ
ไปบำบัดยาเสพติด

ตัวอย่างคำสนทนากับผู้วิจัยในประเด็นที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัย : แล้วช่วงวันหยุด เสาร์ อาทิตย์ กลับบ้านบ้างไหมครับ

นายนิวัฒน์ : ช่วงแรก ๆ ก็กลับทุกอาทิตย์ครับ คิดถึงแม่ แต่ตอนหลัง ๆ นี้ ไม่ค่อยได้กลับ ไปอยู่ตามหอเพื่อนมากกว่า เรามีปาร์ตี้กันบ่อยขึ้น ผมมีเพื่อนใหม่หลายคนครับ ฐานะดี ๆ กันทั้งนั้น แต่ละคนมีรถขับ แต่งตัวดี รสนิยมดีครับ

ผู้วิจัย : ผมเข้าใจเรื่องยาบ้าเลยนะครับ แล้วเรื่องยาบ้าใช้มาที่ปีแล้วครับ

นายนิวัฒน์ : ไม่ถึงปีครับ เริ่มใช้ตั้งแต่เรียนอยู่เทอมสอง กลุ่มเพื่อนที่เรียนด้วยกันชวนให้ลองครับ ที่งานปาร์ตี้ในหอพักเพื่อน เรามักจะไปตามหอพักเพื่อน เปิดเพลงเต้นบ้าง ดื่มเหล้ากันบ้าง ก็สนุกดีครับ แต่มีรุ่นพี่ ๆ เขาชวนให้ลองใช้ดี บอกว่าจะได้อยู่ได้ทั้งคืน โดยไม่มั่ว่ง พอผมลองใช้ก็ดีครับ มันเมา ๆ แต่ตื่นได้ทั้งคืน คุยได้ทั้งคืนครับ ไม่มั่ว่ง ก็เลยใช้เรื่อยมา กินผสมกับเหล้า

ผู้วิจัย : แล้วเคยถูกจับไหมครับ

นายนิวัฒน์ : ไม่เคยครับ เราไม่เคยใช้ยากันข้างนอก ใช้แต่ในงานเท่านั้น และผมก็ไม่ได้เอายาติดตัวด้วยครับ ไปหาในงานนั้นแหละครับ

คนที่ 5 นายบุญคง

เพศชาย อายุ 40 ปี สถานภาพหย่าร้าง มีอาชีพเป็นควาญช้าง รับจ้างแสดงช้างในปางช้างแห่งหนึ่งให้ชาวต่างชาติดู โดยมีช้างเป็นของตัวเองที่นำมาจากภูมิลำเนาเดิม โดยได้เงินเดือน 8,000 บาท ค่าจ้างช้าง 20,000 บาท อาศัยร่วมกับพ่อและแม่ ในบริเวณใกล้เคียงที่ปางช้างจัดให้ สภาพความเป็นอยู่ เป็นเพิงพักที่สร้างง่าย ๆ ภายในเพิงพักมีอุปกรณ์ความสะดวกครบครัน ชีวิตความเป็นอยู่เรียบง่ายเหมือนชาวบ้านทั่วไปอยู่ร่วมกับเพื่อนบ้านที่มาจากหมู่บ้านเดียวกันหลายครอบครัว โดยปลูกเพิงพักใกล้ ๆ กัน นายบุญคง หย่ากับภรรยาได้ 3 ปีแล้ว ไม่มีบุตรด้วยกันและยังไม่มีภรรยาใหม่ การทำงานจะเริ่มตั้งแต่ 9.00 น. - 18.00 น.ของทุกวัน หลังจากนั้นจะพาช้างไปเร่ขายกล้วย อ้อยให้กับนักท่องเที่ยวในพื้ชยาเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวเป็นบางวัน ทำให้มีรายได้เดือนหนึ่ง ไม่ต่ำกว่า 30,000 บาท เนื่องจากการทำงานที่เหนื่อยและจำเจ ทำให้เพื่อน ๆ ที่อยู่บริเวณเดียวกันชักชวนให้ใช้ยาบ้า เพื่อจะได้ทำงานได้มากขึ้น ทนขึ้นแต่ในระยะหลังเริ่มใช้ยาบ้าเพิ่มมากขึ้น ทำให้ขาดงานบ่อย ผู้จัดการขู่ว่าถ้าไม่เลิกยา จะบอกเลิกจ้าง และพ่อแม่กลัวลูกจะถูกตำรวจจับจึงแนะนำให้มาเลิกยา

ตัวอย่างคำสนทนากับผู้วิจัยในประเด็นที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัย : แล้วบุญคง มีครอบครัวหรือยังครับ

นายบุญคง : มีแล้ว เลิกแล้ว ผมเลิกกับเมียมา 3 ปีแล้ว ตั้งแต่ก่อนมาทำงานที่นี่ อยู่กินกันมาหลายปี เขาเบื่อเร่ร้อน เขาอยากอยู่กับที่ ก็เข้าใจเขา เราทำอาชีพอย่างนี้ต้องทำใจ ตอนนี้ก็ยังไม่วิดมีใหม่ เบื่อ อายุขนาดนี้แล้ว ให้ไปอยู่กับใครเขา ใครเขาจะมารักจริง อยู่คนเดียวสบายใจดี ยังไม่มีลูกด้วย ยิ่งสบายใหญ่ ไม่มีภาระ

ผู้วิจัย : แล้วความสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ละ เช่น เพื่อนร่วมงาน เพื่อนบ้าน

นายบุญคง : ไม่มีปัญหา ส่วนใหญ่เพื่อนร่วมงานก็เป็นคนที่มาจากหมู่บ้านเดียวกัน คบกันมาตั้งแต่สมัยปู่ย่าตาทวด หลายคนก็เคยวิ่งเล่นกันมาแต่เด็ก ก็มาทำงานด้วยกัน ก็อย่างที่เห็นมาตั้งหมู่บ้านกันใหม่ ทางปางช้างเขาให้ที่ตึ้งบ้านพัก ก็ปลูกเพิงกันเอาเอง ปลูกแบบชั่วคราว เพราะเราไม่รู้อนาคต และต้องดูแลช้างเราด้วย บ้านผมมีช้าง 2 เชือก ต้องดูแลให้ดี เขามีบุญคุณกับเรา

3. แนวคิดเชิงทฤษฎีทางสังคมวิทยาที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์การดำเนินชีวิตของผู้ติดยาเสพติด

ด้านชีววิทยา ผลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพบว่าด้านชีวภาพ ทุกคนใช้ฤทธิ์ของยาในการกระตุ้นร่างกายให้สามารถทำงานหนักได้อย่างต่อเนื่อง มีความขยัน ไม่เหนื่อยง่าย ได้ปริมาณงานมาก และบางคนใช้ฤทธิ์ของยาบ้าในการกระตุ้นร่างกายเพื่อความสนุก ความมีินเมา และทุกคนต้องเพิ่มปริมาณการใช้ยาบ้าขึ้นทุกคน หลังจากใช้มาระยะหนึ่ง และ 4 คน หันกลับไปใช้ยาบ้าซ้ำ หลังจากเลิกได้ระยะหนึ่ง

ตัวอย่างคำสนทนากับผู้วิจัยของ กลุ่มที่เสพยาเพื่อหวังผลของฤทธิ์ยาเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน

ผู้วิจัย : แล้วเรื่องยาบ้าใช้มากี่ปีแล้วครับ

นายสายันต์ : ก็ 3 ปีกว่าครับ ที่ใช้เพราะเพื่อนที่ทำงานด้วยกันมันชวน แล้วช่วงนั้นอายุก็ขึ้นเลข 3 แล้ว ไม่แข็งแรงเหมือนหนุ่ม ๆ ก็กินแล้วมันขยันดีครับ ไม่เหนื่อย เพราะงานที่ผมทำมันต้องแข่งกับเวลา ซ้าไม่ได้เดี๋ยวลงมือไม่ทัน แล้วต้องใช้แรงมาก เคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา แต่พอเสร็จงานแล้วนี่หลับเป็นตายเลยครับ

ผู้วิจัย : ใช้ยาบ้าใช้มากี่ปีแล้วครับ

นายวรกิจ : 2 ปีแล้วครับ ตั้งแต่เลิกกับเมีย ช่วงนั้นมันเบื่ ๆ ชีวิต เซ็ง ไม่อยากทำอะไร ออกเรือกี่นั่ง ๆ นอน ๆ จนได้กั๊ง ค่าเพื่อนมันเลยชวนให้ลองใช้ดู เอ๊ะมันได้ผลดีแฮะ ขยันทันตาเลย ทำเท่าไรก็ไม่เหนื่อย ไม่เบื่อด้วย ตั้งแต่นั้นมาเลยใช้ประจำ ก็เริ่มจาก ขาเดียวก่อน แล้วก็เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนสูงสุด ครั้งละเม็ด ถึงเอาอยู่ แต่กลับมาบ้านนี่นอนเป็นตายเลย หลัง ๆ อยู่เฉย ๆ ไม่ออกเรือกี่อยากยา คิดมัน

ตัวอย่างคำสนทนากับผู้วิจัย กลุ่มที่เสพยาเพื่อหวังผลของฤทธิ์ยาเพิ่มความสุขสานเพิลิตเพลิน มีินเมา

ผู้วิจัย : แล้วสาเหตุที่ทำให้ติดยาละครับ

นายจรูญ : เพื่อนครับ เพื่อน ๆ ในกลุ่มใช้กันก่อน แล้วให้ผมลอง ถ้าผมไม่ลอง ไม่กล้า ก็หาว่าผมแหบ ไม่แน่จริง

ผู้วิจัย : ผมเข้าเรียนยาบ้าเลขนะครับ แล้วเรียนยาบ้าใช้มาก็ปีแล้วครับ

นายนิวัฒน์ : ไม่ถึงปีครับ เริ่มใช้ตั้งแต่เรียนอยู่เทอมสอง กลุ่มเพื่อนที่เรียนด้วยกันชวนให้ลองครับ ที่งานปาร์ตี้ในหอพักเพื่อน เรามักจะไปตามหอพักเพื่อน เปิดเพลงเดินบ้าง ดื่มเหล้ากันบ้าง ก็สนุกดีครับ แต่มีรุ่นพี่ ๆ เขาชวนให้ลองใช้ดี บอกว่าจะได้อยู่ได้ทั้งคืน โดยไม่ง่วง พอผมลองใช้ก็ดีครับ มันเมา ๆ แต่เดินได้ทั้งคืน คุยได้ทั้งคืนครับ ไม่ง่วง ก็เลยใช้เรื่อยมา กินผสมกับเหล้า

ด้านจิตใจ จากการสัมภาษณ์พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ ความคิด ความรู้สึก และการปฏิบัติที่สัมพันธ์กับการเสพยาบ้า ทุกคนมีอาการที่ตึงเครียด มีความทรงจำที่เจ็บปวด ความคิดที่ไม่สมเหตุผล ผล ปรากฏร้ายแรงในชีวิต ความเครียดในชีวิตประจำวันหรือความเครียดเรื้อรัง ซึ่งเกิดจากความเจ็บปวดด้านร่างกาย และความสับสนในการประยุกต์ทักษะในการเผชิญปัญหาต่าง ๆ ทำให้หาทางออกโดยการใช้อยาบ้าเพื่อแก้ปัญหา หรือให้ลืมปัญหาชั่วคราว และจากปัญหาด้านจิตใจที่ไม่ได้รับการรักษาที่ถูกต้อง ทำให้เกือบทั้งหมดหันกลับไปติดซ้ำเพราะต้องการลดความรู้สึกสับสนทางด้านอารมณ์

ตัวอย่างคำสนทนากับผู้วิจัยด้านภาวะทางจิตใจ

ผู้วิจัย : เคยมีความรู้เกี่ยวกับยาบ้าอย่างไรบ้างครับ

นายสายัณห์ : ก็รู้ว่ากินแล้วมันขยัน แรงดีเหมือนม้า แต่ตอนหลังนี้เขาเปลี่ยนเป็นยาบ้าพอกินมากแล้วบ้า เหมือนพวกที่จับเด็กเป็นตัวประกัน

ผู้วิจัย : แล้วการใช้ชีวิตเป็นอย่างไรบ้าง ตั้งแต่ติดยา

นายรัฐ : ก็เลวร้ายเหมือนเดิมครับ หยุดเรียนบ่อย ต้องหลบ ๆ ซ่อน ๆ ครูปกครองตำราวดู ต้องคอยฟังสายให้คิดว่าเขาจะมาตรวจเมื่อไหร่ ถ้าวันนั้นก็ไม่ไปโรงเรียน อยู่บ้านเพื่อน

ผู้วิจัย : แล้วรู้ตัวว่าติดยาบ้าตั้งแต่เมื่อไหร่

นายนิวัฒน์ : ตั้งแต่ครั้งแรกที่ใช้มันครับ คือถ้าไม่ใช้แล้วมันไม่สนุก ไม่ถึงใจ เดินไม่ออกเลยใช้ทุกครั้งที่มีปาร์ตี้กัน บางทีอยู่หอคนเดียวเบื่อบ้าง ก็ขอเพื่อนมาเสพบ้าง แต่ไม่เคยเสพที่บ้านนะครับ

ผู้วิจัย : จำได้ไหมว่าเริ่มใช้ยาบ้าเมื่อไหร่

นายบุญคง : ตอนช่วงสงกรานต์ปี 46 ช่วงนั้นงานเยอะ เป็นช่วงวันหยุดยาว ต้องเพิ่มรอบการแสดง ตอนกลางคืนก็พาช้างไปเดินอีก คนมันมาก รายได้ดี คืนหนึ่งบางวันได้เป็นพัน พอกลางวันเดินมาก ตอนเช้าทำงานไม่ไหว เพื่อนที่ไปด้วยกันเลยแบ่งให้ใช้หาหนึ่ง รู้สึกดีมาก ไม่เหนื่อย ไม่ง่วง มีแรงทำงานสบาย เลยติดใจตั้งแต่นั้น

ปัจจัยทางสังคม ผู้รับการสัมภาษณ์พบว่ากลุ่มตัวอย่างทุกคนมีประสบการณ์การในสังคม ที่ทำให้เกิดการเรียนรู้หรือส่งเสริมให้เกิดการใช้ยาเสพติด อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ใช้ยาบ้า

การขาดทักษะในการเผชิญปัญหา กับแรงกดดันจากสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่นำไปสู่การใช้ยาบ้า ความถี่ในการอยู่ในสถานการณ์เสี่ยงที่นำไปสู่การใช้ยาเสพติดในอดีต การทำหน้าที่บกพร่องของ ครอบครัวและการขาดแรงสนับสนุนทางสังคม เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการกลับไปติดซ้ำ สภาพครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ คือ จุดเริ่มต้นของการนำไปสู่การทดลองเสพยา บางคนมาจากครอบครัวที่ บิดามารดามีปัญหาทะเลาะเบาะแว้งกันเป็นประจำ พ่อเสียชีวิต ครอบครัวมีความขัดสน ที่ไม่มีเวลาอบรมสั่งสอนลูกอย่างเพียงพอ บางคนมาจากสภาพครอบครัวที่สมบูรณ์พร้อมแต่อยู่ในกลุ่มเพื่อนที่ ใช้ยาบ้า และขาดทักษะในชีวิตที่จะปฏิเสธ และส่วนใหญ่หลังจากที่ได้รับการบำบัดแล้ว ไม่มีที่ไป ต้องกลับมาสู่สิ่งแวดล้อมเดิม ๆ ที่ อยู่ในแหล่งชุมชนที่มีการเสพยาและจำหน่ายยาเสพติด ทำให้กลับไปเสพยาบ้า อีกครั้ง และยากต่อการบำบัดให้หายขาด

ตัวอย่างคำสนทนากับผู้วิจัยด้านปัจจัยทางสังคม

ผู้วิจัย : แล้วกับเพื่อนบ้าน เค้าแก่ เพื่อนร่วมงาน ละครับ

นายสายันต์ : ปกติเพื่อนบ้านก็ไม่ค่อยได้สูงอยู่แล้วครับ เพราะไม่เคยได้เห็นหน้ากัน เวลาทำงานผมกับพวกเขาไม่ตรงกัน จะเห็นกันก็เฉพาะวันหยุดของผม วันเสาร์อาทิตย์ผมก็ทำงาน ยกเว้นที่ตรงกับวันพระเพื่อนร่วมงานยังเข้าใจกันดี เพราะมีสภาพเดียวกัน ก็คอยเตือนกันว่าอย่าใช้ ยาเยอะมัน ไม่คุ้มค่าแรง ส่วนเค้าแก่ ก็คอยเตือนเรา แต่เขาก็เข้าใจเราดี และไม่ยากได้งานเขาซ้ำด้วย

ผู้วิจัย : แล้วความสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ละ เช่น กับกลุ่มเพื่อน ๆ เพื่อนร่วมงาน เพื่อนบ้าน

นายจรัญ : กับกลุ่มเพื่อน ๆ ก็ยังเหมือนเดิม ยกเว้นบางคนหายไปบ้าง เพื่อนร่วมงานก็ดี เป็นบางคนครับ ส่วนเพื่อนบ้าน ไม่มีครับ

ผู้วิจัย : แล้วความสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ ละ เช่น เพื่อนที่เรียนด้วยกัน เพื่อนบ้าน

นายนิวัฒน์ : เพื่อนที่คบกันก็ดีครับ เป็นเพื่อนกลุ่มที่ตามกันไปเรียนที่ มหาวิทยาลัย เราสนิทกันมากตั้งแต่เรียนมัธยมต้น เรียนมัธยมปลายด้วยกัน ส่วนเพื่อนบ้าน ก็มีรุ่นเดียวกันแต่ก็ไม่ค่อยสนิทครับ ยิ่งหลัง ๆ นี้ผมไปอยู่หอพักที่กรุงเทพ ฯ เลยไม่ค่อยได้พบกัน

4. แนวคิดเชิงทฤษฎีทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ดำเนินชีวิตของผู้ติดยาเสพติด

แรงงูใจ จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง สรุปได้ว่า

ระดับแรงงูใจที่มีพื้นฐานมาจากชีวภาพ ซึ่งรวมถึงเงื่อนไขของชีวภาพ ที่เกิดขึ้นจากความบกพร่องของเซลล์ในร่างกายและเหตุการณ์ภายนอกที่ทำให้บุคคลมีความรู้สึกไม่สบายใจ เช่น ความหิว อากาศร้อน สภาพการทำงานที่เปียกและสกปรกทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมสนองตอบต่อเหตุการณ์นั้น โดยการใช้ยาบ้า เพื่อช่วยบรรเทาความไม่สบายใจ สบายกาย เพื่อเพิ่มความ

สามารถในการทำงานให้หนักขึ้น อดทนขึ้น ไม่่วงนอน มีค่าตอบแทนสูงขึ้น ปัจจัยเหล่านี้ล้วนเป็นแรงจูงใจสำคัญที่ทำให้บุคคลเสพยาบ้า

ระดับแรงจูงใจที่เกิดขึ้น โดยผ่านเครื่องล่อทางสังคม พฤติกรรมที่แสดงออกแล้วได้รับการยอมรับ และสนใจจากสังคม ข่อมเป็นแรงจูงใจให้บุคคล แสดงพฤติกรรมนั้นมากกว่าพฤติกรรมที่ตนเองไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมนั้นคือปฏิกิริยาทางสังคมเป็นตัวทำนายผลสืบเนื่องในเชิงรางวัลหรือการลงโทษในขั้นต้น และจะกลายเป็นเครื่องล่อใจ ซึ่งตรงกับผู้ใช้ยาบ้าเพื่อให้เกิดการยอมรับภายในกลุ่มเพื่อน เช่นกรณีของนายจรูญ ที่ใช้ยาบ้าเนื่องจากเพื่อนที่เรียนด้วยกันใช้ยาบ้า และชักชวนให้ทดลองเสพจนติดจนต้องออกจากโรงเรียน และนิวัฒน์ ที่ใช้ยาบ้าเนื่องจากความต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนที่คบหาอยู่ในมหาวิทยาลัยเพื่อต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม

ระดับของแรงจูงใจที่เกิดจากพื้นฐานของความคิด การตั้งเป้าหมาย หรือคาดหวังผลที่ได้ในอนาคต เป็นแรงผลักดันให้คนเราแสดงพฤติกรรม ซึ่งตรงกับแนวคิดพื้นฐานของผู้ที่เข้ารับการบำบัดที่ใช้ยาบ้าเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน เพื่อต้องการเห็นผลตอบแทนในอนาคตที่สูงขึ้น ทำให้ชีวิตสุขสบายขึ้น มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น ซึ่งแนวคิดพื้นฐานเหล่านี้มักเกิดขึ้นกับผู้ประกอบอาชีพที่ใช้แรงงานเป็นหลัก และพึงฤทธิ์ของยาบ้าจนติดและเลิกไม่ได้ และต้องเพิ่มปริมาณขึ้นเรื่อย ๆ จนผลตอบแทนที่ได้จากการทำงานไม่พอเพียงต่อการซื้อหายาบ้ามาเสพ

ตัวอย่างคำสนทนากับผู้วิจัยด้านแรงจูงใจ

ผู้วิจัย : พอดิยาบ้าแล้วส่งผลกระทบอะไรบ้าง

นายบุญคง : แรก ๆ มันก็ดีครับ ขยัน ทำงานไม่เหนื่อย แต่หลัง ๆ ที่ใช้หนัก ๆ จากกิน มาเผาไฟแล้วสูด มันเมาไวดี แรงกว่าด้วย ยิ่งใช้ยิ่งติด ยิ่งใช้ยิ่งเมา ไม่ทำงานไม่ไหวเลย เสียการเสียงาน เงินที่ อดสห้หามาได้ ก็ไปซื้อยาหมด เม็ดละร้อย ต่อมา ร้อยห้าสิบ สองร้อย วันละสามเม็ด ก็หก ร้อย เดือนหนึ่งเป็นหมื่น งานก็ทำไม่ได้ ถูกหักเงินอีก แม่ แถมจะถูกไล่่ออกอีก พ่อแม่ก็เป็นทุกข์ กลัวเราเป็นบ้า กลัวเราถูกไล่่ออก กลัวเราติดคุก สารพัด

สุขภาพจิต จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง พบว่าบางคนมี สภาวะของจิตที่ไม่สมดุล ไม่สามารถปรับตัวได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับสภาพการณ์ในชีวิตประจำวัน จะเห็นได้จากทุกคนไม่มีความสุขในชีวิต มีอาการวิตกกังวล หวาดระแวง เครียด สุขภาพกายย่ำแย่ มีปัญหาครอบครัว และการดำเนินชีวิตประจำวัน ปัญหาสุขภาพจิตนี้มีทั้งเกิดก่อนการใช้ยาบ้า เช่น มีความเครียดในการทำงาน มีปัญหาครอบครัวจนต้องหันไปใช้ยาบ้า และหลังจากที่ใช้ยาบ้าแล้วมีผลกระทบเนื่องจากฤทธิ์ของยา เช่น วิตกกังวล หวาดระแวง นอนไม่หลับ เครียด เป็นต้น ซึ่งบุคคลเหล่านี้ นอกจากจะต้องได้รับการบำบัดทางกายแล้ว ยังต้องได้รับการบำบัดทางจิตด้วย เพื่อป้องกันการหันกลับไปใช้ยาบ้าซ้ำอีกด้วย

ตัวอย่างคำสนทนากับผู้วิจัยด้านสุขภาพจิต

ผู้วิจัย : แล้วพอพวกเขารู้ว่าจรัญ ถูกจับยาบ้า พวกเขาเป็นอย่างไรบ้าง

นายจรัญ : แม่ก็ร้องไห้ครับ แม่เขาอยากให้ผมเลิก ให้เรียนหนังสือ จะได้มีอนาคต นี่แม่จับผมส่งไปบำบัดสองครั้งแล้วครับ ที่ธัญญารักษ์ กรุงเทพ ฯ แต่เลิกได้พักเดียวครับ ครั้งต่อมาที่บ้าน พุนศรี ก็เลิกได้พักเดียวครับ ผมก็อยากเลิกนะครับ ไม่อยากให้แม่เสียใจ แต่พอกลับมาอยู่ที่เดิม กับเพื่อนกลุ่มเดิม ๆ กับสิ่งแวดล้อมเดิม ๆ แล้วมันก็หันไปเล่นยาอีกครั้ง แม่เกลียดจะย่ำที่อยู่อเหมือนกัน แต่ไม่รู้จะไปไหน ไม่รู้จักใคร แล้วจะทำอะไรกินก็ไม่รู้

สุขภาพจิตกับปัญหาสังคม จากผลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพบว่าทุกคนมีปัญหาทางจิตใจทั้งสิ้น ส่งผลให้เกิดปัญหาสังคมตามมา กล่าวคือการพึ่งพาเสพติด เช่นยาบ้า ซึ่งนำไปสู่ปัญหาสังคมอื่น ๆ ตามมามากมาย ทั้งปัญหาอาชญากรรม ปัญหาครอบครัว ปัญหาสิ่งแวดล้อม การทะเลาะวิวาท อันธพาล เป็นต้น ซึ่งในทางกลับกัน ปัญหาสังคมก็นำไปสู่ปัญหาสุขภาพจิตได้เช่นกัน เพราะฉะนั้น สุขภาพจิต จึงมีความสำคัญต่อสังคมในฐานะที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับประชากรของสังคม สังคมจะดีหรือเลวร้าย ก็ขึ้นอยู่กับว่า ประชากรหรือสมาชิกในสังคมมีสุขภาพจิตเช่นไร ถ้าสมาชิกในสังคมมีสุขภาพจิตที่ย่ำแย่มาก ๆ ปัญหาสังคมก็ยิ่งมีมากและเลวร้ายมากด้วยเหมือนกัน เช่น นายสายนต์ มีปัญหาสังคม อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่ได้มีการใช้ยาเสพติด มีอาชีพที่ต้องใช้แรงกาย อยู่ในสภาพเปื่อยชื้น ทำให้มีปัญหาทางจิตใจ วิตกกังวล ทำให้ต้องใช้ยาบ้าเพื่อต่อสู้กับสภาพการทำงานและสังคมที่กดดัน เช่นเดียวกับนายวรกิจ ที่อยู่ในสภาพสังคมที่มีการใช้ยาบ้าจนเป็นปกติ มีครอบครัวที่ไม่อบอุ่น ทำงานหนัก ก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพจิตเช่นกัน นายจรัญมาจากครอบครัวที่ขาดพ่อ ขาดความอบอุ่น ขาดการอบรมเลี้ยงดูที่ดี แต่มีปัญหาด้านจิตใจที่ไม่สามารถทนต่อสิ่งร้ายภายนอก ไม่มีทักษะในการดำเนินชีวิต ติดเพื่อนที่เป็นอันธพาลทำให้หลงทางไปสู่ยาบ้า หรือนายนิวัฒน์มาจากครอบครัวที่ดีพร้อม มีฐานะทางการเงินดี พ่อแม่ให้ความรักความอบอุ่น ขาดทักษะในการดำรงชีวิต ขาดภูมิคุ้มกันทางสังคม คบเพื่อนที่ติดยาบ้า จนนำตัวเองไปสู่การใช้ยาบ้าเช่นกัน และนายบุญคง ความรู้ช่วงที่มีชีวิตเรียบง่าย แต่จากงานที่เหนื่อยและจำทำให้ไปใช้ยาบ้าเพื่อการทำงานและเพื่อความสนุกจนติดยาบ้าจนเสียงานที่มีรายได้ดี จากบุคคลที่กล่าวมาข้างต้น จะเป็นได้ว่าแต่ละคนมีปัญหาสุขภาพจิตจนนำไปสู่ปัญหาสังคม และบางคนมีปัญหาสังคมนำไปสู่ปัญหาสุขภาพจิต

ตัวอย่างคำสนทนากับผู้วิจัยด้านสุขภาพจิตกับปัญหาสังคม

ผู้วิจัย : ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวเป็นอย่างไรบ้างครับ

นายจรัญ : ผมกับแม่ก็ดีครับ แม่ตามใจผมทุกอย่าง แม่บอกว่า ผมเป็นลูกผู้ชาย ต่อไปต้องเป็นหลักของครอบครัวแทนพ่อ แม่รักผมมากครับ แต่กับพี่สาวไม่ค่อยดีเท่าไรครับ พี่แก

ชอบค่าผมแบบรุนแรงครับ เช่น ไว้เวร ให้อั้วช่วย เกิดมาล้างผลาญ ไม่รักดี ทำให้ครอบครัวเดือดร้อน อีกมากครับ

ผู้วิจัย : จริญเป็นตอนนี้เป็นโศกใช้ไหมครับ แล้วเคยมีแฟนไหมครับ

นายจริญ : โศกสิครับ มีแฟนหลายคนครับ ผมเคยทำผู้หญิงคนหนึ่งท้องครับ ตอนอายุ 18 ครับ ตอนนั้นอยู่ ปวส. ปี 3 เขาอยู่ปี 1 พ่อแม่เขาให้เอาเด็กออกครับ แล้วก็มาเอารื่องกับแม่ผมด้วย

5. ข้อมูลประสบการณ์ดำเนินชีวิตของผู้ติดยาเสพติดที่มีผลนำมาสู่การบำบัด

จุดหักเหสำคัญในการที่ผู้ติดยาบ้าเข้ารับการบำบัด คือ 4 คน ได้รับการตัดสินใจจากกระบวนการยุติธรรมหลักจากที่ถูกจับและถูกดำเนินคดีจากตำรวจ หลังจากพบว่ามียาบ้าไว้ในครอบครองเพื่อเสพ จึงเข้าสู่โรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง โดยทั้ง 4 คน มีความพึงพอใจในการเข้ารับการบำบัด โดยหลักสูตรมีระยะเวลา 6 เดือน ยกเว้น 1 คนที่เข้ารับการบำบัดเนื่องจากปัจจัยทางสังคม คือ คนที่รัก พ่อแม่ ที่พร้อมให้อภัยและต้องการให้บำบัดและเริ่มต้นชีวิตใหม่

ตัวอย่างคำสนทนากับผู้วิจัยเกี่ยวกับจุดหักเหที่นำมาสู่การบำบัด

ผู้วิจัย : แล้วอะไรที่ทำให้สายันต์มาบำบัดที่โรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง

นายสายันต์ : ถูกจับครับ ไม่รู้โชคดีหรือโชคร้าย วันนั้น นั่งมอเตอร์ไซค์ไปกับเพื่อน ตำรวจโผล่มาจากไหนไม่รู้ ดักเรียก และขอตรวจ วันนั้นติดตัวมา 3 เม็ด เลยถูกจับแล้วถูกส่งมาที่โรงเรียน แต่ก็ดี จะได้เลิกซะที เพราะถ้าเลิกเอง คงไม่มีโอกาส นี่เพิ่งออกมา กะว่าจะลองหยุดสักพักหนึ่ง เอาไว้ไม่ไหวจริง ๆ ค่อยว่ากันใหม่ เพราะคิดดูแล้ว ค่ายากับค่าแรงพอ ๆ กัน ทำมากก็ไปเสียให้กับยาบ้ามาก สู้งานน้อย เหนื่อยน้อย พอมิเงินเหลือบ้างดีกว่า โชคดีที่เฒ่าแก่ แก่เข้าใจ เลยให้ทำงานต่อ

ผู้วิจัย : ทำไมมามามาดบำบัดที่โรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง

นายวรกิจ : ก็ถูกจับสิครับ ครั้งที่ 3 นี่แหละครับ ที่สะพานปลา ตอนบ่าย ๆ กำลังจะออกเรือ วันนั้นเขามาตรวจ โชคร้าย ติดกระเป๋ายู 3 เม็ด แต่ก็โดนกันหลายคนครับ ไม่รู้ใครไปบอกตำรวจ

ผู้วิจัย : แล้วอะไรที่ทำให้มาบำบัดที่โรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง

นายสายันต์ : ถูกจับครับ แต่ผมก็อยากมาบำบัดเองเหมือนกัน สงสารแม่ วันนั้นนั่งมอเตอร์ไซค์ไปกับกลุ่มเพื่อน ๆ ผมคิดยาไปด้วย ถูกตำรวจโบกครับ คันตัวแล้วเจอยา ผมเลยช่วยครับ ก็ดีเหมือนกัน อยู่ที่นี่ 6 เดือน จะได้ห่าง ๆ จากกลุ่มเพื่อนเดิม ๆ นี่ก็ดีขึ้นเยอะครับ เพื่อน ๆ ผมจบกันหมดแล้ว ต่างคนต่างแยกย้ายไป ทำงานกันบ้าง เรียนต่อกันบ้าง พี่โจก็ไปอยู่กับพ่อแม่เขาที่ต่างประเทศ เลยไม่มีคนนำ เงินก็ไม่มี แหล่งมั่วสุมก็ไม่มี ก็เลยเลิกไปได้ ก็มีเฉพาะกลุ่มรุ่น

น้อง ๆ ที่ยังเที่ยวด้วยกันอยู่ แต่ไม่ใช่ที่บ้านนะครับ ผมก็ได้ทำงาน ฝึกอาชีพ เพราะไปหางานอื่นที่เรียนจบมาก็ยาก เกรงผมไม่ดี จบก็ดีแล้ว ดิด 0 ดิด 5 ตลอด จบมาได้ก็บุญแล้ว

ผู้วิจัย : แล้วอะไรที่ทำให้คุณมานำบดที่โรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง

นายนิวัฒน์ : พ่อครับ พ่ออยากให้ผมเลิกยาบ้าเด็ดขาด เสียเวลา 6 เดือน ดีกว่าเสียอนาคต และเป็นการตัดสินใจของผมด้วย และที่สำคัญผมอยากให้โอ้รู้ว่า ผมมีความตั้งใจจริงที่จะเลิกยา ผมรักโอ้มาก โอ้มาเยี่ยมผมบ่อยครับ โอ้ดีใจที่ผมสามารถเลิกยาได้สำเร็จ วันนี้กันดกัน ไปดูหนัง กินข้าวกันครับ ตอนเย็น ๆ พ่อกับแม่โอ้ก็เข้าใจผมครับ เดี่ยวเทอมหน้าผมก็ไปเรียนที่ใหม่แล้วครับ ตอนนี้ผมอยู่บ้านกับแม่ที่บ้านจนกว่าจะเปิดเทอมใหม่

ผู้วิจัย : แล้วอะไรที่ทำให้คุณลงมามีบดที่โรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง

นายบุญคง : ถูกจับครับ ถูกบังคับให้มาบด สองสงสารพ่อกับแม่ครับ สามผู้จัดการชุไว้ครับ งานที่นี่ดี ผมไม่อยากเสียนานที่นี่ และผมเองก็อยากเลิก เปลืองทั้งเงิน เปลืองทั้งร่างกาย นี่ผมไม่ได้ใช้ยาแล้วครับ และก็เลิกพาซังไปเดินกลางคืนแล้วด้วย ได้ไม่คุ้มเสีย

ตัวอย่างคำสนทนาระหว่างผู้เกี่ยวข้องกับผู้รับการบำบัดกับผู้วิจัย

ผู้วิจัย : แล้วจริงเป็นอย่างไรบ้างครับ ตั้งแต่กลับจากโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง

นางสมทรง : ดีขึ้นเยอะค่ะ น่ารักมากขึ้น มีความรับผิดชอบ มีระเบียบมากขึ้น ทหารนี้เขาก็สอนดีนะค่ะ เลี้ยงก็ดี จรรยาวัณขึ้น ผิวพรรณก็ดีขึ้น

ผู้วิจัย : แล้วก่อนหน้านี้ ก่อนที่จะรับการบำบัด จรรยาเป็นอย่างไรบ้างครับ

นางสมทรง : เป็นแม่คนนี่เหนื่อยค่ะ ไม่คิดเลยว่าลูกจะเป็นอย่างนี้ จะโทษเขาก็คงไม่ถูกต้องโทษตัวเองบ้าง ตั้งแต่พ่อเขาตายฉันก็ต้องรับผิดชอบครอบครัวคนเดียว ทำมาหากินคนเดียว สมัยก่อนฉันอยู่กรุงเทพ ฯ พ่อเขาทำงานบริษัท ก็พอยู่พอกินสบาย แต่ตั้งแต่พ่อเขาเสีย พวกเราก็ลำบากมาก ยิ่งจรรยาที่น่าสงสารมาก เป็นเพราะอย่างนี้ฉัน ฉันเลยตามใจจรรยาเยอะ เขาอยากได้อะไร อยากมีอะไร ถ้าหาได้ก็หาให้หมด บางทีก็ต้องไปหยิบยืมญาติ ๆ บ้าง

ผู้วิจัย : แล้วอะไรที่ทำให้คุณลงมามีบดที่โรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง

นายบุญคง : หนึ่ง ถูกจับครับ ถูกบังคับให้มาบด สองสงสารพ่อกับแม่ครับ สามผู้จัดการชุไว้ครับ งานที่นี่ดี ผมไม่อยากเสียนานที่นี่ และผมเองก็อยากเลิก เปลืองทั้งเงิน เปลืองทั้งร่างกาย นี่ผมไม่ได้ใช้ยาแล้วครับ และก็เลิกพาซังไปเดินกลางคืนแล้วด้วย ได้ไม่คุ้มเสีย

ผู้วิจัย : แล้วบอกใครบ้างครับว่าเราใช้ยาบ้า

นายสาธิต : ไม่ได้บอกใครเลยครับ ฮาย คนที่รู้จักมีเพื่อนที่ทำงานด้วยกัน และเด็กที่ขายยาเท่านั้น แต่ตอนที่ถูกจับครั้งแรก ถ้าแก่เขาเลยรู้ แต่ตอนประกันตัวออกมาเขาก็เตือนว่า ถ้าไม่ใช่ได้ก็อย่าใช้ดีกว่า แค่นั้นเองครับ แต่ที่บ้านรู้ก็ครั้งนี้แหละครับ เพราะต้องมาอยู่ในค่าย ตอนแรก ๆ

พ่อแม่ พี่น้อง เขาก็ตกใจเหมือนกัน แต่พออธิบายว่าไม่ได้เสฟเพราะสนุก แต่เสฟเพราะทำงาน และ ก็ไม่ได้เสฟมาก เขาก็เป็นห่วงครับ แต่ก็ไม่ได้ว่าอะไรมาก

ผู้วิจัย : แล้วท่าทีของพวกพ่อแม่พี่น้อง เพื่อนร่วมงาน เพื่อนบ้านเป็นอย่างไรบ้างครับ

นายสาธิต : เขาก็ตกใจเฉย ๆ แต่ก็ไม่ได้แสดงท่าทีรังเกียจอะไร เพราะเขารู้ว่า เราเสฟ เพื่อทำงาน ไม่ได้เสฟเพื่อความสนุก เพราะงานเราหนัก ยิ่งเพื่อนร่วมงานนี้เขาก็สงสัยว่าไม่น่าโดน เลยเถ่าแก่เขาก็อยากให้เลิก ก็ยังพูดจกัันปกติคืออยู่ทุกคน ไม่ได้รังเกียจอะไร ส่วนเพื่อนบ้าน เขาก็ ทำท่ากลัว ๆ เหมือนกัน แต่ส่วนใหญ่ไม่ได้เจอกัน

ผู้วิจัย : แล้วบอกใครบ้างครับว่าเราใช้ยาบ้า

นายวรกิจ : ไม่ได้บอกใคร กลัวเขาไม่สบายใจ ก็รู้เฉพาะเพื่อนที่ลงเรือด้วยกัน ตอน เขารู้ตอนถูกจับครั้งที่ 2 เขาก็ห่วง แต่ก็ไม่ได้ว่าอะไรมาก เพราะแถวบ้านเขาก็ใช้กันหลายคน เพียง แต่เตือนว่า เลิกได้ก็เลิก รัฐบาลเขาปราบปรามจริงจัง เดี่ยวจะเตือนร้อน

ผู้วิจัย : แล้วท่าทีของพวกพ่อแม่พี่น้อง เพื่อนร่วมงาน เพื่อนบ้านเป็นอย่างไรบ้างครับ

นายวรกิจ : ที่บ้านก็ตกใจกันนะครับ ก็บอกเขาว่า ที่ใช้ยาไม่ได้ใช้เพราะสนุก แต่ใช้ เพราะทำงาน ออกเรือมันเหนื่อย แต่เขาก็ไม่ได้แสดงท่าทีรังเกียจอะไร แต่ขอร้องว่าอย่าใช้ให้หลาน เห็น เดี่ยวมันจำเป็นแบบอย่าง ส่วนเพื่อนร่วมงานไม่ต้องพูดถึง ส่วนใหญ่มันใช้ ยกเว้นเด็ก ๆ มัน ไม่ใช้ ยิ่งเพื่อนบ้านก็พวกบนเรือนั้นแหละ มันจะว่าอะไร ใช้เหมือนกัน

ผู้วิจัย : แล้วอะไรที่ทำให้มานำบัคที่โรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง

นายสาธิต : ถูกจับครับ แต่ผมก็อยากมานำบัคเองเหมือนกัน สงสารแม่ วันนั้นจี มอเตอร์ไซค์ไปกับกลุ่มเพื่อน ๆ ผมคิดจะไปด้วย ถูกตำรวจโบกครับ คันตัวแล้วเจอขา ผมเลยชวย ครับ ก็ดีเหมือนกัน อยู่ที่นี่ 6 เดือน จะได้ห่าง ๆ จากกลุ่มเพื่อนเดิม ๆ นี่ก็ดีขึ้นเยอะครับ เพื่อน ๆ ผม จบกันหมดแล้ว ต่างคนต่างแยกย้ายไป ทำงานกันบ้าง เรียนต่อกันบ้าง พี่โจก็ไปอยู่กับพ่อแม่เขาที่ ต่างประเทศ เลยไม่มีคนนำ เงินก็ไม่มี แหล่งมั่วสุกก็ไม่มี ก็เลยเลิกไปได้ ก็มีเฉพาะกลุ่มรุ่นน้อง ๆ ที่ยังเที่ยวด้วยกันอยู่ แต่ไม่ใช้ยาบ้าแล้วครับ ผมก็ได้ทำงาน ผีอกอาชีพ เพราะไปหางานอื่นที่เรียนจบ มาก็ยาก เกรดผมไม่ดี จบก็ดีแล้ว ดิด 0 ดิด ร ตลอด จบมาได้ก็บุญแล้ว

ผู้วิจัย : แล้วอะไรที่ทำให้วิวัฒน์มานำบัคที่โรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง

นายวิวัฒน์ : พ่อครับ พ่ออยากให้ผมเลิกยาบ้าเด็ดขาด เสียเวลา 6 เดือน ดิกรว่าเสียอนาคต และเป็น การตัดสินใจด้วย และที่สำคัญผมอยากให้รู้ว่า ผมมีความตั้งใจจริงที่จะเลิกยา ผมรักไ้ม่มาก ไ้ม่าเยี่ยมผม บ่อยครับ โธ่ดีใจที่ผมสามารถเลิกยาได้สำเร็จ วันนี้ก็นัดกันไปดูหนัง กินข้าวกันครับ ตอน เย็น ๆ พ่อกับแม่โธ่ก็ เข้าใจผมครับ เดี่ยวเทอมหน้าผมก็ไปเรียนที่ใหม่แล้วครับ ตอนนี้ผมอยู่บ้านกับแม่ที่บ้านจนกว่าจะเปิดเทอมใหม่

ผู้วิจัย : แล้วพอพวกเขาว่าวิวัฒน์ใช้ยาบ้า ท่านเป็นอย่างไรบ้างครับ

นายนิวัฒน์ : บ้านแทบแตกครับ พ่อโกรธมาก ว่าทำไมเลี้ยงมาขนาดนี้ ทำไมไม่รักดี พ่อว่าแม่มาเยอะครับ ว่าอยู่บ้านอย่างไรไม่อบรมดูแลลูก ไม่สั่งสอนลูก ผมนี้ร้องไห้เลยครับ ที่พวกเขารู้เพราะ โธ่มาบอกที่บ้าน ว่าผมโคตรเรียนบ่อย จนบางวิชาเวลาไม่พอแล้ว ผลการเรียนก็แย่มากจะแนบไม่ดี โอ้ออยากให้ผมเลิกเรียน เลิกคบกับกลุ่มเพื่อนกลุ่มนี้ และขู่ว่าถ้าไม่เลิก ไม่ต้องมาพูดกัน ไม่ต้องมาเจอกันอีก ต่างคนต่างไป ผมรักโธ่มากครับ พ่อกับแม่ก็รักโธ่เหมือนลูกสาวเลยครับ และก็วางอนาคตให้เราแต่งงานกันเมื่อเรียนจบ

ผู้วิจัย : พ่อเขารู้แล้วเขาแนะนำอะไรบ้างไหม

นายนิวัฒน์ : ตอนแรก ๆ โกรธผมมาก แต่สัก สองสามวัน ท่านก็มาปลอบผม ว่า ขอให้เลิกเสีย ทั้งยาบ้า ทั้งปาร์ตี้ และเพื่อนกลุ่มนี้ จะทำให้เราเสียอนาคต พ่อกับแม่พร้อมจะให้โอกาสเสมอ ท่านจะติดต่อสถานที่บำบัดให้เอง ขอให้ลูกมีความอดทน เพื่ออนาคตของตัวเอง

ผู้วิจัย : แล้วอะไรที่ทำให้ท่านหันมาบำบัดที่โรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง

นายสาธิต : ถูกจับครับ ไม่รู้โชคดีหรือโชคร้าย วันนั้น นั่งมอเตอร์ไซด์ไปกับเพื่อน ตำรวจโผล่มาจากไหนไม่รู้ ดักเรียก และขอตรวจ วันนั้นติดตัวมา 3 เม็ด เลยถูกจับแล้วถูกส่งมาที่โรงเรียน แต่ก็ดี จะได้เลิกซะที เพราะถ้าเลิกเอง คงไม่มีโอกาส นี่เพิ่งออกมา กะว่าจะลองหยุดสักพักหนึ่ง เอาไว้ไม่ให้จริง ๆ ค่อยว่ากันใหม่ เพราะคิดดูแล้ว ค่ายากับค่าแรงพอ ๆ กัน ทำมากก็ไปเสียให้กับยาบ้ามาก สู้งานน้อย เหนื่อยน้อย พอมีเงินเหลือบ้างคิดว่า โชคดีที่ได้แก่ แก่เข้าใจ เลยให้ทำงานต่อ

ผู้วิจัย : พอติดยาบ้าแล้วส่งผลกระทบต่ออะไรบ้าง

นายบุญคง : แรก ๆ มันก็ดีครับ ขยัน ทำงานไม่เหนื่อย แต่หลัง ๆ ที่ใช้หนัก ๆ จากกิน มาเผาไฟแล้วสูด มันเมาไวดี แรงกว่าค้าย ยิ่งใช้ยิ่งติด ยิ่งใช้ยิ่งเมา ทำงานไม่ไหวเลย เสียการเสียงาน เงินที่อุตสาหะหาได้ ก็ไปซื้อยาหมด เดือนหนึ่งเป็นหมื่น งานก็ทำไม่ได้ ถูกหักเงินอีก แะ แลจะมีถูกไล่ออกอีก พ่อแม่ก็เป็นทุกข์ กลัวเราเป็นบ้า กลัวเราถูกไล่ออก กลัวเราติดคุก สารพัด

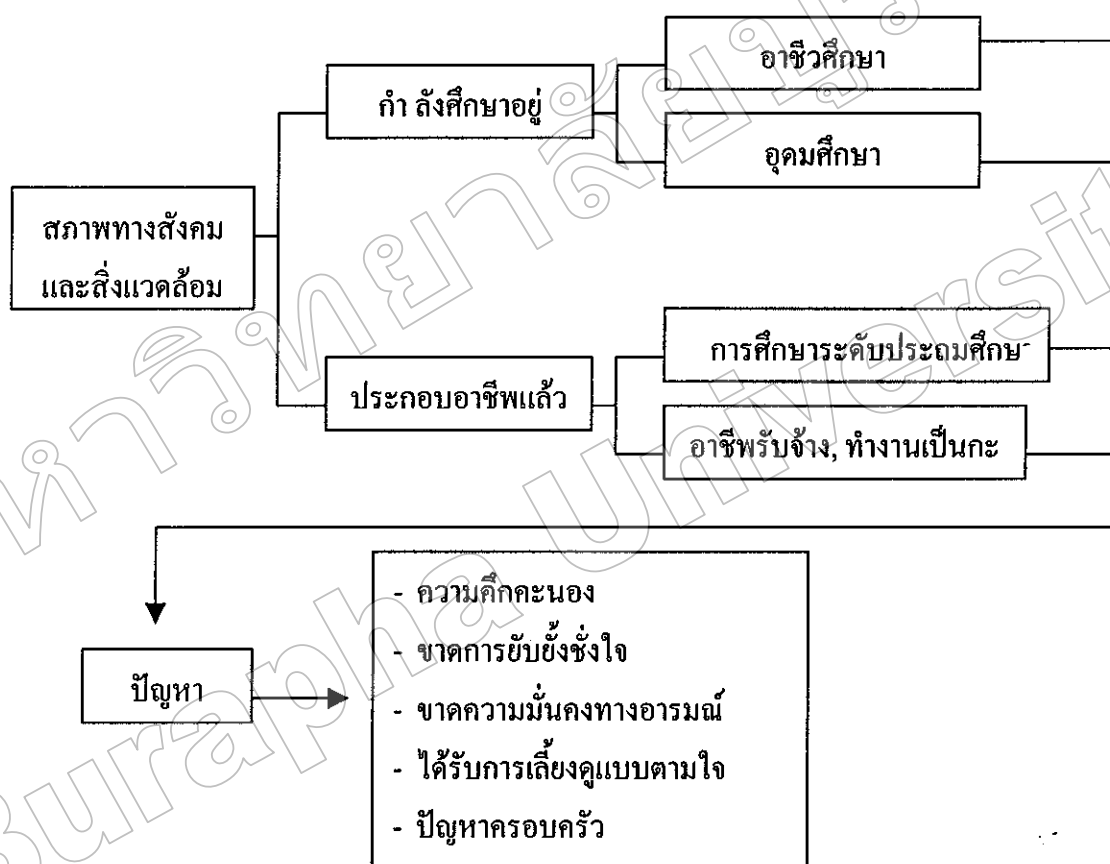
ข. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประสบการณ์ผู้ติดยาเสพติดประเภทยาบ้าก่อนเข้าสู่การบำบัด

จากประสบการณ์ชีวิตของกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งข้อมูลที่เป็นแนวคิดเชิงทฤษฎีทางสังคมวิทยา และแนวคิดเชิงทฤษฎีจิตวิทยา ที่กล่าวมาแล้วนั้น สามารถสรุปเป็นภาพรวมประสบการณ์ชีวิตของผู้ติดยาเสพติดประเภทยาบ้าก่อนเข้าสู่การบำบัดดังนี้

1. การดำเนินชีวิตก่อนติดยาเสพติด

1.1 สภาพทางสังคมและสิ่งแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่างในด้านการดำเนินชีวิตส่วนตัว ครอบครัว สังคม และการประกอบอาชีพการงาน

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีสภาพทางสังคมและสิ่งแวดล้อมที่หลากหลายทั้งกลุ่มเยาวชนที่อยู่ระหว่างการศึกษามีอายุน้อย กลุ่มที่ประกอบอาชีพแล้ว กลุ่มชายโสดและสมรสแล้ว ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นประถมศึกษา บางคนศึกษาในระดับอาชีวศึกษา และอุดมศึกษา ในด้านอาชีพส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง บางคนทำงานเป็นกะจึงมีเวลาทำงานไม่แน่นอน ปัญหาสำคัญก่อนติดยาเสพติด คือ ความฉีกะนอง ขาดความยับยั้งชั่งใจ ขาดความมั่นคงทางอารมณ์ ได้รับการเลี้ยงดูแบบตามใจ และปัญหาครอบครัว

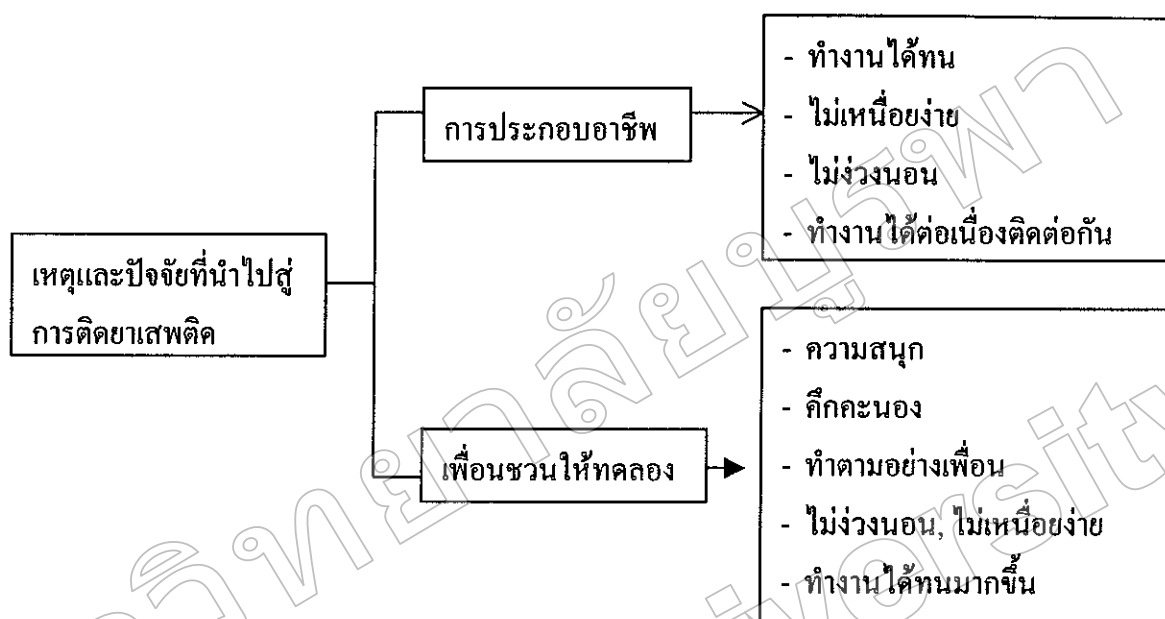

ภาพที่ 5 สถานภาพทางสังคมและสิ่งแวดล้อมของผู้ติดยาเสพติด

1.2 เหตุและปัจจัยที่นำไปสู่การติดยาเสพติดมี 2 ประการหลัก คือ

การประกอบอาชีพ ในกลุ่มผู้ใช้แรงงานมีการใช้ยาเสพติด เพื่อให้สามารถทำงานได้ทน ไม่เหน็ดเหนื่อย ไม่ง่วงนอน สามารถทำงานได้ต่อเนื่องหลายกะติดต่อกัน

เพื่อนชักชวนให้ทดลอง ในกลุ่มนี้มีทั้งผู้ประกอบอาชีพใช้แรงงาน และเยาวชนที่กำลังศึกษาอยู่ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อความสุข ตึกกะนอง ทำตามอย่างเพื่อน ไม่ง่วงนอน ไม่เหนื่อยง่าย และทำงานได้ทนมากขึ้น

ภาพที่ 6 เหตุและปัจจัยที่นำไปสู่การติดยาเสพติด

ประสบการณ์ชีวิตหลังจากติดยาเสพติดและก่อนเข้าสู่การบำบัด

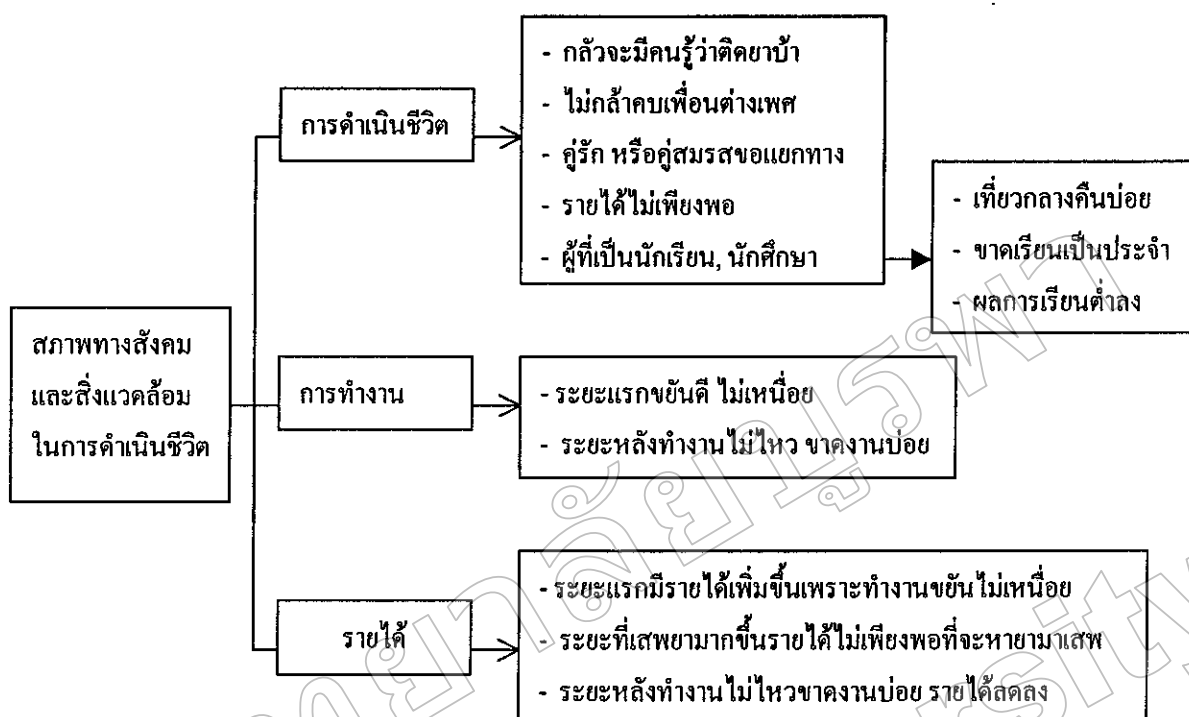
2. กระบวนการในการดำเนินชีวิตของผู้ติดยาเสพติด

2.1 สภาพทางสังคมและสิ่งแวดล้อมในการดำเนินชีวิต

การดำเนินชีวิตของผู้ติดยาเสพติด กว่าจะมีคนรู้ว่าติดยาบ้า ไม่กล้าคบเพื่อนต่างเพศ คู่รัก หรือคู่สมรสขอแยกทางเนื่องจากไม่พอใจที่ใช้จ่ายบ้า รายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพ ในกลุ่มวันรุ่นที่เป็นนักศึกษา เทียวกลางคืนบ่อยและขาดเรียนเป็นประจำ ผลการเรียนตกต่ำลง

การทำงาน เมื่อเสพยาบ้าแล้วขยันดีไม่เหนื่อย แต่พอเสร็จงานแล้วกลับเป็นตายเลย ทำงานได้มากขึ้นแต่ต้องใช้จ่ายบ้ามากขึ้น และระยะหลังสุขภาพทรุดโทรมและขาดงานบ่อย

รายได้ ระยะแรก ๆ เกิดความขยันในการทำงานทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น บางคนเป็นสหายขายยาเพื่อหารายได้มาเสพยา แต่เมื่อเสพยาไปนาน ๆ ต้องเพิ่มปริมาณยาขึ้นจนผลตอบแทนที่ได้จากการทำงานไม่เพียงพอต่อการหายาเสพติด บางคนเมื่อเสพยามากขึ้นจะทำงานไม่ไหว ขาดงานบ่อยรายได้จึงลดลง

ภาพที่ 7 สภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมในการดำเนินชีวิตของผู้ติดยาเสพติด

2.2 การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและการปรับตัว

การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต

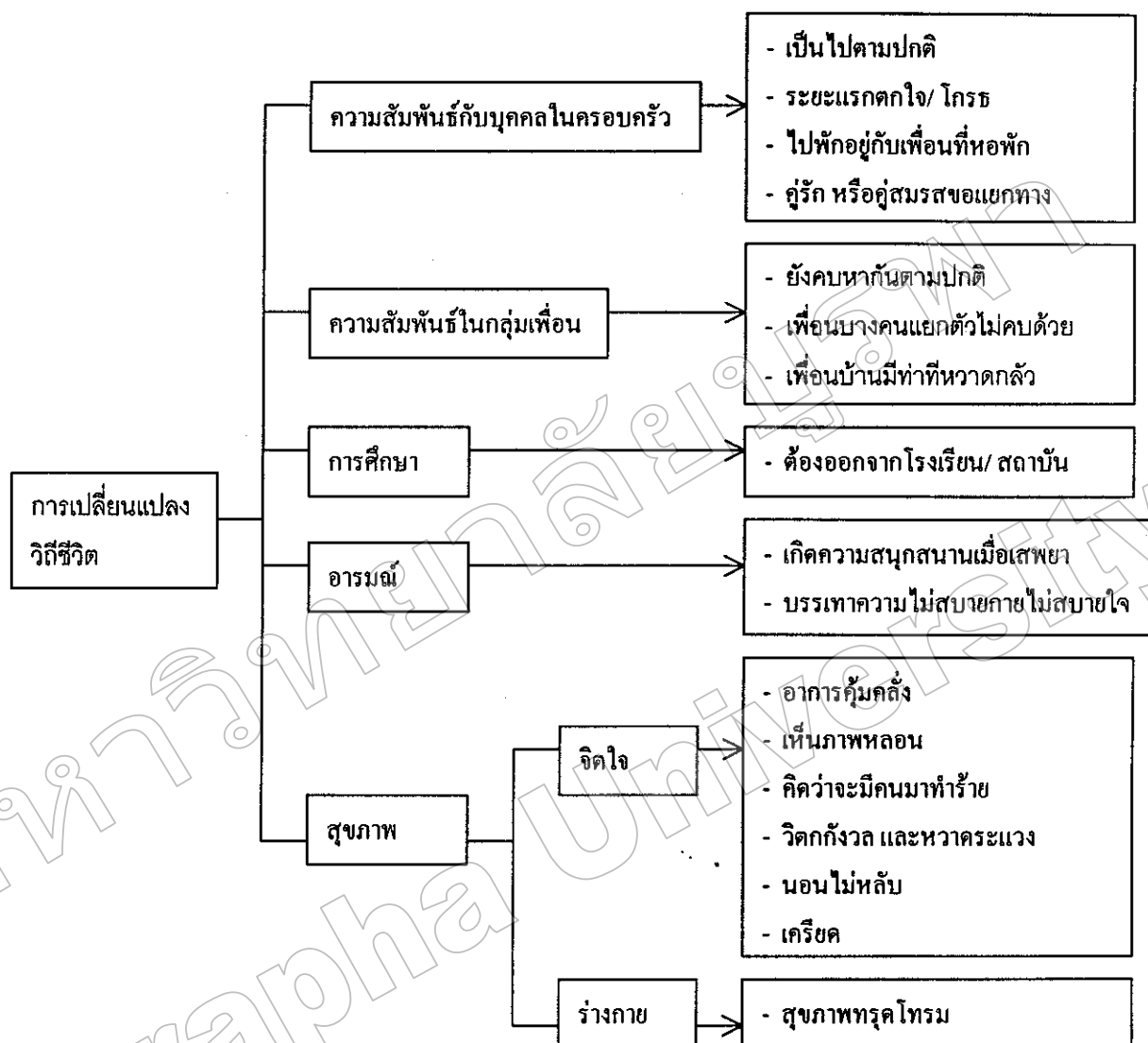
ความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัวโดยทั่วไปเป็นไปตามปกติ เช่นเดียวกับก่อนการติดยา บางครอบครัวรู้สึกตกใจในระยะแรกและขอร้องผู้เสพยาเสพติดให้เด็กเห็น บางครอบครัวบิดาโกรธมากในระยะแรกแต่ระยะต่อมาก็ยอมรับได้ ผู้เสพยาบางคนในช่วงแรกๆ กลับบ้านตามปกติทุกอาทิตย์ แต่ระยะหลังๆ ไปพักอยู่กับเพื่อนที่หอพัก และมีการจัดปาร์ตี้เพื่อความสุขสนุกรวมทั้งการเสพยากันบ่อย คู่รักหรือคู่สมรสขอแยกทาง

ความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน โดยทั่วไปยังคงคบกับกลุ่มเพื่อนตามปกติ แต่มีเพื่อนบางคนแยกตัวออกไปไม่ค่อยด้วย เพื่อนร่วมงานยังพูดจากรักเป็นปกติ เพื่อนบ้านบางคนทำท่ากลัวๆ

การศึกษา ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ต้องออกจากโรงเรียน/ สถาบัน เนื่องจากถูกจับได้ว่าเสพยาเสพติด เคยถูกดักเตือนหลายครั้งแล้วแต่ยังไม่เลิก

ด้านอารมณ์ เมื่อเสพยาเข้าไปแล้วรู้สึกสนุกสนาน บรรเทาความไม่สบายกายไม่สบายใจ

ด้านสุขภาพ เมื่อเสพยามากๆ จะเกิดการคุ้มคลั่ง เห็นภาพหลอน คิดว่าจะมีคนมาทำร้าย จะถูกจับเป็นตัวประกัน เมื่อเสพยาไปนานๆ จะเกิดอาการวิตกกังวล หวาดระแวง นอนไม่หลับ เครียด และสุขภาพทรุดโทรม

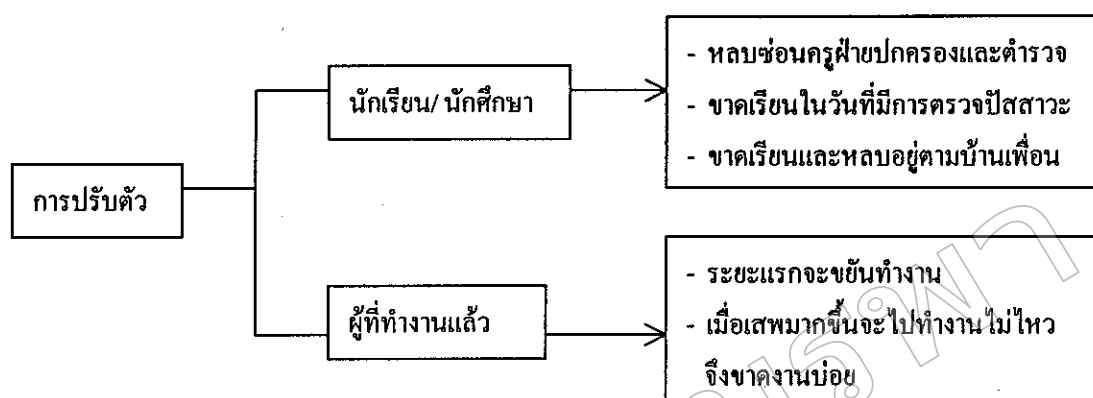
ภาพที่ 8 การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของผู้ติดยาเสพติด

การปรับตัว

ผู้ที่เป็นนักเรียนต้องหลบ ๆ ซ่อน ๆ ครูฝ่ายปกครองและตำรวจ ต้องคอยฟังว่าจะมีเจ้าหน้าที่มาตรวจปัสสาวะเมื่อใด วันนั้นจะไม่ไปโรงเรียนโดยการหลบอยู่ตามบ้านเพื่อน มีการขาดเรียนบ่อย

ผู้ที่ทำงานแล้ว ระยะแรกจะขยันทำงาน แต่เมื่อเสพยามากขึ้นจะทำงานไม่ไหวจึงขาดงานบ่อย

ทางสังคม ไม่บอกใครว่าใช้ยาบ้า รู้สึกอาย รู้เฉพาะเพื่อนร่วมงาน และเด็กที่ขายยา

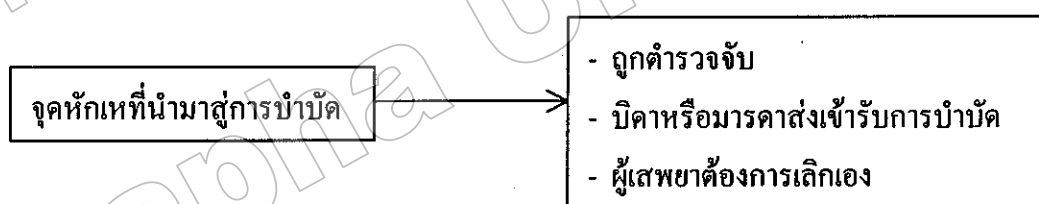

ภาพที่ 9 การปรับตัวของผู้ติดยาเสพติด

3. กระบวนการที่นำไปสู่การบำบัด

3.1 จุดหักเหที่นำไปสู่การบำบัดรักษา

จุดหักเหที่นำไปสู่การบำบัดมีหลายประการได้แก่ ผู้เสพยาถูกตำรวจจับและส่งเข้ามาบำบัด บิดา หรือมารดาส่งเข้ามารับการบำบัด ผู้เสพยาต้องการเลิกเอง

ภาพที่ 10 จุดหักเหที่นำผู้ติดยาเสพติดเข้าสู่การบำบัด

3.2 ปัจจัยที่ทำให้ตัดสินใจเข้ารับการบำบัด

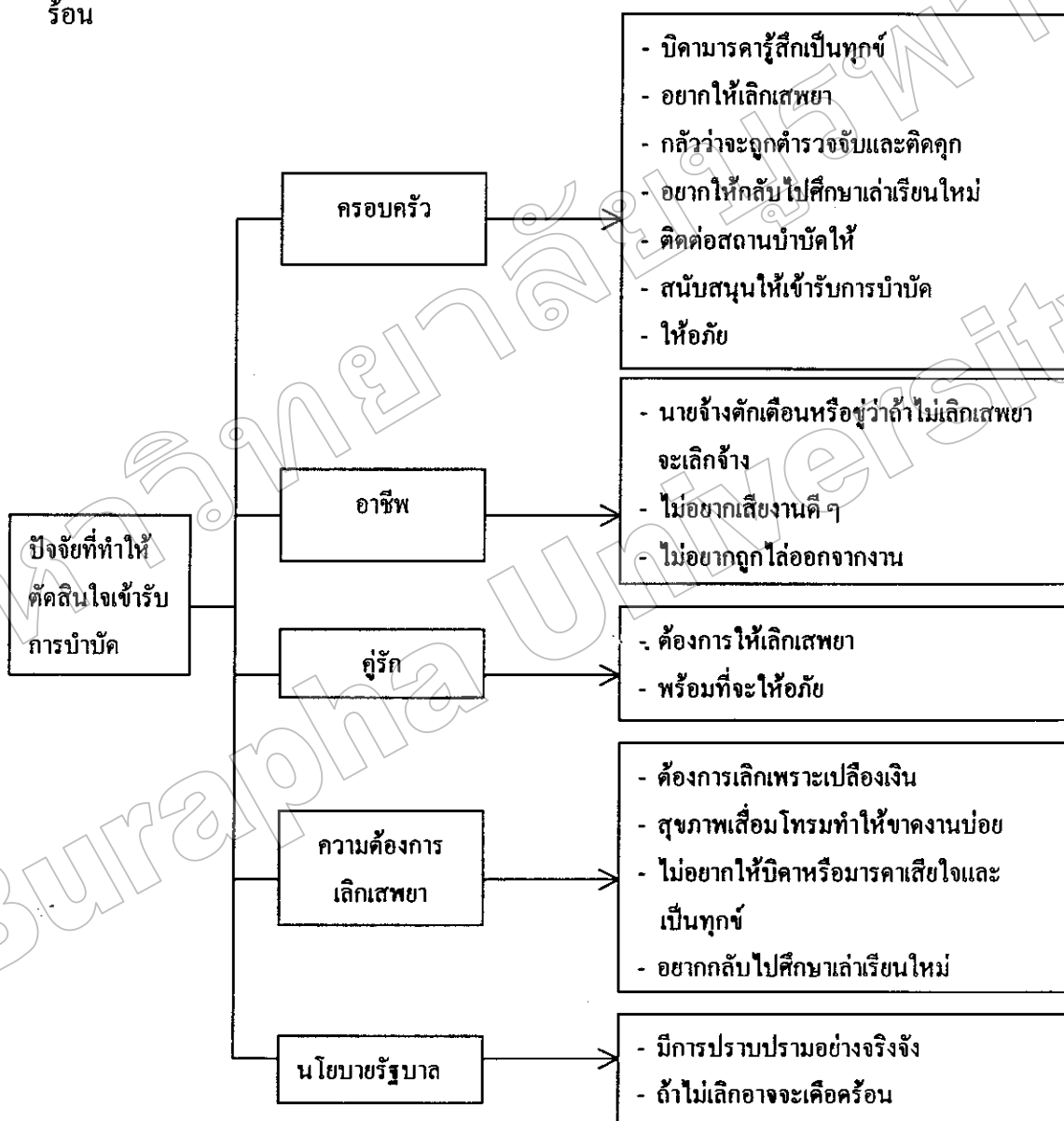
ครอบครัว บิดา มารดา รู้สึกเป็นทุกข์ อยากให้เลิกเสพยา กลัวว่าจะถูกตำรวจจับและติดคุก อยากให้กลับไปศึกษาเล่าเรียนใหม่เพื่อจะได้มีอนาคต ติดต่อสถานบำบัดให้ สนับสนุนให้เข้ารับการบำบัด และให้อภัย

อาชีพ ผู้ที่เป็นนายจ้าง คักเคื่อนหรือรู้ว่าถ้าไม่เลิกเสพยาจะเลิกจ้าง และผู้เสพยาเสพติด ไม่อยากเสียงานดี ๆ และไม่ยอมถูกไล่ออกจากงาน

คู่รัก ต้องการให้เลิกยาเสพติด และพร้อมที่จะให้อภัย

ความต้องการเลิกเสพยา ต้องการเลิกเสพยาเพราะเปลืองเงิน สุขภาพทรุดโทรม ทำให้ขาดงานบ่อย ไม่อยากให้บิดาหรือมารดาเสียใจและเป็นทุกข์ และอยากกลับไปศึกษาเล่าเรียนใหม่

นโยบายรัฐบาล มีการปราบปรามอย่างจริงจัง มีผู้เตือนว่า เลิกได้ก็เลิก เพื่อไม่ให้เดือดร้อน

ภาพที่ 11 ปัจจัยที่ทำให้ผู้ติดยาเสพติดตัดสินใจเข้ารับการบำบัด